

העולם הזה, שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמוניחה: **תלי אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243380. תאריך: 136. מען מברקי: "עולמפרס" • מודפס ב"הדפוס החדש" בע"מ, תל-אביב, רחוב בן אבנר 8. הפצה: "גד" בע"מ • גלופות: "ציונקורפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אכנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.**

קיא קי

מי שעקב אחרי השתלשלות השיי פת פרשת וטרטיט, או למד אודותיה מקריאת הספר כל אנשי הנשיא, או צפיה בסרט שהופק על פיו, יכול היה להגיע למסקנה מאלפת לגבי המוטיבאציה של העיתונאי.

מעבר לרצון לחשוף את האמת, להגיע לחקר שורש הדברים, להצטיין במקום העבודה ועוד מטרות מסוג זה שניתן להדביקם לצמד כתבי הווינגטון פוסט, קרל ברנשטיין ובוב וודוורד, היתה פעילותם העיתונאית בפרשת וטרטיט מאופיינת בדחף גוסף, חשוב לא פחות, היה זה צריחתהרות.

החשש המתמיד פן העיתון המתחרה לווינגטון פוסט, הנירויק טיימס, יקדים אותם במירוץ לחשיפת הקשורים בפרשת וטרטיט, היה אולי הגורם המדרבן והממריץ החשוב ביותר לזריזות העיתונאית שגילו שני הרפורטרים הצעירים.

אני חוזר שוב לסיפורים של שני אלה, משום שלגבי הציבור הרחב הוא מהווה את הדוגמה המוחשית והטריה ביותר לצורת פעולתה של עיתונות-חוקרת.

היצר התחרותי הקיים בעבודת העיתונאי-החוקר אינו פסול, הוא מוכיח לכל רפורטר מתחיל, בסופו של דבר הוא הגורם העיקרי, הדוחף להשגת הסקופים — אותן ידיעות עיתונאיות בלעדיות, שבפירסומן מתגאה כל עיתון ועיתונאי.

ייחודו של העולם הזה, בין השאר, מבוסס על אותה מוטיבאציה הקיימת אצל כתביו: להתחרות בעיתונות-החדשות-הימית ולהביא לפירסום ידיעות בלעדיות, שלא הופיעו קודם לכן בשום עיתון יומי אחר.

במקרים רבים ממשיותות אותן ידיעות להישאר בלעדיות לגבי קוראי העולם הזה. העיתונאים האחרים, אם אינם מעתיקים אותן ומגישים אותן לקוראיהם כידיעות שלהם, פשוט מתעלמים מהן.

בשבוע שעבר חרג העולם הזה מהנהוג לשמור לעצמו ידיעה בלעדית. פרשה שלי מה, שחשיפתה ולידתה היתה שייכת לאנשי שי מערכת זו, הובאה לידיעת אמצעי-התיקשות האחרים עוד לפני שפורסמה בעולם הזה.

אני מתכוון לאותה הסתעפות בחי קירת פרשת אשר ידלין, הנוגעת לצעירים הגנובים של הצייר צבי שור.

הסיפור התגלה, בדרך מקרה, בידי כתב העולם הזה, יגאל לביב, בעת ששוחח עם לאה סברדלוב, מי שהיתה מוזכרת שעת גח"ל ככנסת וידידתה של מלכה הרצברג, חברתו הקרובה לשעבר של אשר ידלין.

לאה, שאנשים מסויימים חושדים, משום מה, שיש לה מידע בפרשיות הקשורות באשר ידלין, היתה נתונה לאימים טלפוניים בלתי פוסקים, עליה ועל בנה, שנועדו להבטיח כי תנצור את לשונה. כששוחחה עמה לביב על כך, היא גילתה לו באקראי, כי מלכה הרצברג הביאה אליה להסתרה כמה צעירים שמן מקוריים של הצייר צבי שור.

לביב, שכבר ראיין בעבר את מלכה הרצברג בביתה וחזוה באוסף הציורים הי גדול שלה, תמה לשם מה ביקשה להסתיר

סר כל המידע למישרה יומיים לפני הופעת גיליון העולם הזה. כך קרה, שעיתונים אחרים הקדימו את העולם הזה בידעות על פרשת הציירים הגנובים, למרות שזאת היתה פרשה שגורשה בלעדית ביד כתב העולם הזה. העולם הזה אימנם הופיע לראשונה עם הסיפור המלא והשלם של הפרשה, אולם הוא לא שמר על הראשונות והבלעדיות.

כך, למשל, הבטיח העולם הזה ללאה סברדלוב שלא לגלות את שמה המלא. כדי לא להשוף אותה לאימים וללחציט נוספים. משום כך הופיעה לאה סברדלוב, שהיה לה תפקיד מרכזי בסיפור הציירים הגנובים, בשם לאה ס. בכתבת העולם הזה בשבוע שעבר, לעומת זאת, העיתונים שפירסמו את הפרשה על סמך המידע המישרתי, פירסמו את שמה במלואו.

עינינו לא היתה צרה בטיפול העיני תונאי שהעניקו האחרים לפרשה.

להיפך, העולם הזה שמה לספק כל מידע שהתבקש ממנו בנושא זה. אלא ששיתוף-פעולה זה לא היה דריסטי, רוב העיתונים, שפירסמו את הפרשה, הצניעה, או התעלמו מחלקו של העולם הזה בחשיפתה. כמה מהם היו הגונים דיים כדי לציין שפרשת הציורים הגנובים הגיעה לידיעת המישרה כתוצאה מחקירה שערך יגאל לביב, אבל גם אלה הזכירו את "העיתונאי יגאל לביב", מבלי לאזכר את העולם הזה. כאילו מדובר באדם פרטי הפועל בחלל ריק ולא במערכת חקירה וגיוריים של עיתון.

דוגמה איפיינית להתעלמות מודעת ומכוננת זו, אפשר למצוא בסיפור הבא. ערב הופעת גיליון העולם הזה האחרון עם סיפור הציורים הגנובים, קיבלנו פנייה ממחלקת החדשות של הטלוויזיה, אנשי המחלקה כבר ידעו, שהסיפור המלא עומד להתפרסם בעולם הזה, ביקשו להיעזר בחומר שברשותנו. כיוון שמהדורת חת דשות של יום שלישי עמדה לשרד ידיעה

אלא שבין הצילומים, שנמסרו לטל-וויזיה, היה גם צילום של השרברב התל-אביבי, מיכאל סימון, שנקרא לתקן סתימה בצינורות הביוב בדירת אשר ידלין, גילה שם ערימת מיסמכים-מושמים, שסתמו את צינורות בית-השימוש. יגאל לביב, שגילה בלעדית גם סיפור זה, ראיין את השרברב, שבינתיים הספיקו אלמונים לפי רוצו אל בית-המלאכה שלו כדי לערוך שם חיפוש מיסותרוי. צלם העולם הזה, פטר פן, צילם את סימון כשהוא מחזיק בידו את מנועול בית-המלאכה שלו שנוטר בידי הפורצים.

הצילום עמד להתפרסם בכתבה שהת-יחסה לפרשת סימון, רק ברגע האחרון, בשל גודש המידע הכתוב, הוצאה הגלופה בדפוס ולא פורסמה. מה הופתענו למחרת

לאה סברדלוב אימונים ולחציט

היום, כאשר ראינו את התמונה מתנוססת בעמוד הראשון של ידיעות אחרונות, בירור קצר העלה איך התגלגלה התמונה לידיעות אחרונות. לכתב ידיעות אחרונות, יוסי בר, נודע עוד ביום שלישי בלילה, שבבדי הטלוויזיה נמצאות תמונות הנוגעות לפרשה, שצלמו על ידי העולם הזה. הוא ביקש מכתב הטלוויזיה, ניסים מישעל, לקבל את התמונות לפירסום.

זה טען כי אינו רשאי למסור לפירסום תמונות השייכות לעיתון אחר, אולם בר הפציר בו, הבטיח לא לפרסם את התמונות מבלי שיקבל על כך אישור מוקדם מאיתנו. כך הגיעה לידי תמונת השרברב, של העולם הזה.

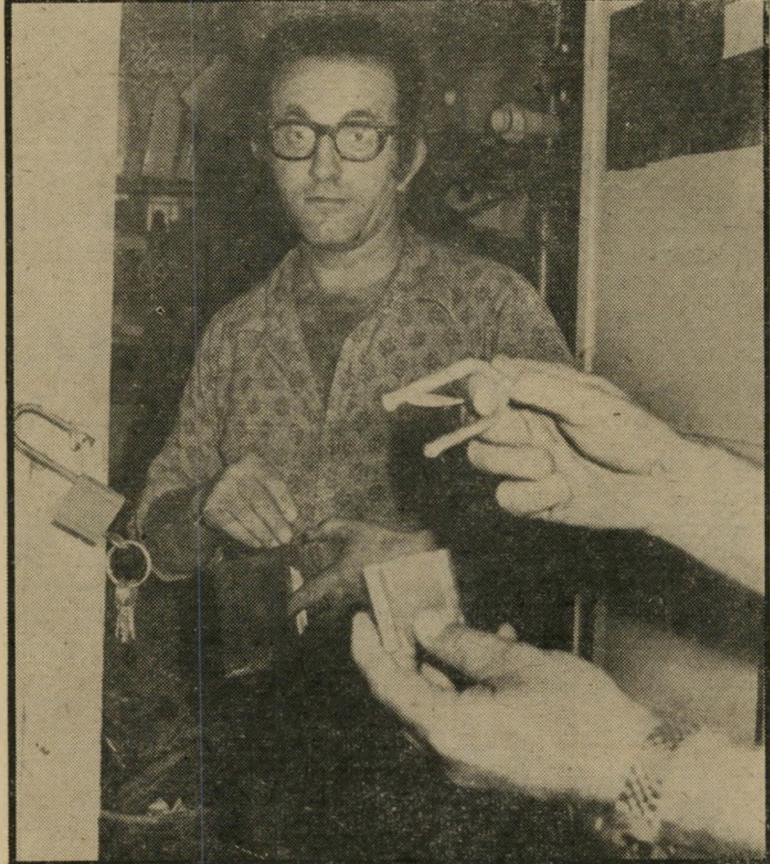
בר לא הצליח לאתר אותו לילה את אנשי המערכת, השאיר את התמונות בי מערכת עיתונות, תוך ציון מפורש שהן שייכות לנו ושאסור להדפיסן מבלי קבלת היתר. עורכי-הלילה התעלמו מהודעתו, פירסמו למחרת את תמונתו של סימון (ועוד תמונה של הצייר צבי שור) ללא ציון מקורו, או לפחות שם הצלם שצילם אותן.

למחרת, בכמה שורות בפינה, תיקן ידו עות אחרונות את עצמו, תחת הכותרת "השמשטה" ציין סתמית, כי התמונות שפורסמו יום קודם לכן צולמו בידי צלם העולם הזה פטר פן.

לא הייתי מאריך בסיפור מאחורי הקלעים זה, לולא איפייני את המגמה הכללית באמצעי-התיקשות, להתעלם ולהשאיר עיט בחלקו של העולם הזה בחשיפת פרשת אשר ידלין.

זה לא היה מקרה בודד והדפ-עמי. הי שבוע, למשל, יכולנו לגלות בכתבות רבות בעיתונות הישראלית, בנושאים שונים, עקבות של כתבות שהתפרסמו בשעתו בי העולם הזה. כך, למשל, נטלו עיתונאים מידע וקטעים מכתבות על גיוקי ארקין או מנפרד כץ, הדביקו עליהם את שמותיהם ופירסמו אותם בעיתוניהם. כאילו טרחה בהשגת החומר ולא השיגוהו בעזרת מס-פריים בלבד.

התחרות העיתונאית היא לגיטימית — אך לא כשהיא נעשית תוך גזילת פרי עבודתם והישיגיהם של אחרים.

השרברב מיכאל סימון כפי שצולם עי-ידי צלם, "העולם הזה" מיסמכים בצינורות הביוב

שמונה שעות, על הדרך בה הגיעו התמונות לידיה מלכה הרצברג. על פי שיקולים עתונאיים אנוכיים, ניתן היה אולי להמתין עם מסירת המידע למישרה עד אחרי הופעת גיליון העולם הזה עם הסיפור, או לפחות לעשות זאת במקביל. אולם במקרה זה הכרעתי רגש האחריות הציבורית את יצר התחרות העיתונאית.

למרות שהיה ברור, כי ברגע שיימסר המידע למישרה לא יעברו שעות רבות והוא יגיע לידיעת העיתונים האחרים, נמי

פרשה, התבקשו להמציא טלוויזיה תמונות הקשורות לידיעה, עוד לפני שאלה התפרסמו ברבים מעל דפי העולם הזה. נענינו ברצון לפנייה, תוך הצבת תנאי, שאם תשדר הטלוויזיה את הצילומים, היא תאזכר שהם שייכים להעולם הזה. נראה שתנאי זה היה צפודע קשה מדי לבליעיה. החליט מי שהחליט, שמוטב לוותר על הקרנת הצילומים הבלעדיים ובלבד שלא לאזכר את שמו המפורש של העולם הזה במהדורת החדשות. ניחא.

תמי